

RAS
Rasanpassad Avelsstrategi
för
Chihuahua

INNEHÅLLSFÖRTECKNING	SIDAN
CC's REKOMMENDATIONER	3
AVELSPOLICY	4
HISTORIK	5-7
AVELSSTRUKTUR	8-10
HÄLSA	11-14
MENTALITET	15
EXTERIÖR	16-18
ARBETET MED RAS	19

CC rekommenderar alla uppfödare och hanhundsägare av Chihuahua:

Krav:

- att *innan* första parning palpatoriskt knäledsundersöka avelsdjur. Detta görs efter 12 månaders ålder av veterinär med specialkompetens på hundens och kattens sjukdomar. Observera Chihuahuan ingår i ett av SKK:s hälsoprogram och detta är därför ett **krav** och ingen rekommendation.
- att *inte* para tik före 18 månaders ålder, det är ett **krav** att Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2008:5) skall följas.
- i de fall en tik har genomgått ett andra kejsarsnitt skall tiken tas ur avel, Jordbruksverkets föreskrift (SJVFS 2008:5) skall följas.

Strategi:

- att bibehålla den låga nivån på antalet obesläktade hundar i aveln och (om inte synnerliga skäl finns) *ej* upprepa samma kombination två gånger. Önskvärd inavelsgrad bör *ej* överstiga 2,5 % per kull. Uppfödare rekommenderas att använda SKK Avelsdata vid beräkning av inavelsgrad.
- att prioritera sådan avel som värnar om Chihuahuans naturliga fortplantningsförmåga/valpningsförmåga.
- uppfödare av Chihuahua bör undvika att para en tik som snittats.
- att undvika ensidig satsning på ett begränsat antal handjur, så kallad matadoravel. I en stor population skall inte ett avelsdjur ge fler än 1 % avkommor/år (antalet nyregistrerade valpar år 2010 var ca 2300st, 1 % motsvarar därmed ca 23st valpar).
- att ögonlysa avelsdjur *innan* avelsdebut, för att lokalisera eventuella allvarliga ögonsjukdomar, samt därefter även vid 4 och 8 års ålder för att upptäcka ögonsjukdomar som debuterar senare i hundens liv.

Mål:

- att avelsdjuren, hane respektive tik, är utställda på officiell utställning och har *ej* - enligt standarden - diskvalificerande fel.
- att uppfödare kontinuerligt utvärderar sina egna avelsdjur och avkommor genom utställningar, via valpköpare och veterinära hälsoundersökningar.

Chihuahuacirkelns Avelspolicy

Alla uppfödare och hanhundsägare ska arbeta för att våra raser Chihuahua korthår och Chihuahua långhår ska bestå av sunda, friska, mentalt och exteriört fullgoda rastypiska individer.

Alla uppfödare och hanhundsägare ska kontinuerligt utvärdera avkomman avseende såväl hälsa och mentalitet som exteriör.

Alla uppfödare och hanhundsägare skall vara väl förtrogna med och följa:

- Chihuahuacirkelns RAS-dokument med avelsrekommendationer
- SKKs grundregler
- SKKs och SDHKs avelspolicy
- De uppfödareiska regler som SKK föreskriver
- Konsumentköplagen
- Europarådets konvention till skydd för sällskapsdjur
- Jordbruksverkets regler och bestämmelser
- Djurskyddslagstiftningen
- Rasstandarderna för Chihuahua

HISTORIK

Chihuahua är ansedd som den minsta av världens raser och har fått sitt namn efter den största av Mexicos provinser. Man antar att dessa hundar brukade leva vilda men att de vid tiden för Toltekernas civilisation infångades och blev domesticerade. En bild av hunden "Techichi" som levde i Tula användes som utsmyckning på stadens hus. Dessa små statyer bär stora likheter med dagens Chihuahua.

Hemland: Mexico

Bakgrund/ändamål:

Världens minsta hundras. Rasen sägs härstamma från perioden 400-500 år f. Kr. Detta bekräftas av arkeologiska fynd. Under perioden 1200-1500-talet var hunden vanlig hos toltec-folket och var tempelhund med kunglig status hos aztec-folket: dessa fanns i området som nu heter Mexico City.

Rasen finns beskriven i skrifter från tidigt 1500-tal, i vilka författarna anger det egentliga ursprunget till ett område, som numera heter Chihuahua. 1883-88 importerades de första Chihuahuaorna till USA, under samma period till England. I SKKs stambok 1913 finner man den första Chihuahuan registrerad i Sverige. Under 30-talet utvecklades en långhårig variant av Chihuahua.

Chihuahuan är en sällskapshund, som trots sin litenhet och tack vare sin nyfikenhet, vaktar och är mycket lättlärd.

Kommentarer:

Att rasen härstammar från Mexico är inte vetenskapligt fastställt. Det finns andra teorier som är minst lika trovärdiga och "bevisade".

Ett av de mest underbyggda påståendena om Chihuahua ursprung är att rasen fanns i Egypten så tidigt som 1500 år f. Kr. där de skall ha används till vakthundar pga. deras gälla skall.

Avteckningar av dem finns att se i antika egyptiska byggnader. Mumifierade kvarlevor har hittats i egyptiska gravvalv från den romerska eran. Åtminstone en av dessa små hundar hade den, för Chihuahua, typiska moleran i skalltaget. Några av dessa små hundar togs till Malta omkring år 700 f. Kr. av kartagerna när de koloniserade ön. De frodas fortfarande på Malta och kallas av malteserna för fickhundar. De hundar, som dök upp i staten Chihuahua i Mexico år 1850 och som därför kallas Chihuahua är förmodligen ättlingar till de små hundar som spanjorerna medförde då de 1530 erövrade Mexico och som ursprungligen är maltesiska fickhundar.

Rasens uppbyggnad i Sverige, sammanställt och baserat på SKKs registreringsstatistik:

Efter det enda exemplar som år 1913 registrerades i SKK - Ciki, importerades från USA år 1951 två korthåriga Chihuahua till Sverige, en tik – La Oro Carta de Oro, och en hane – La Oro Castano de Oro. Tiken och en av parets första avkommor blev champions.

Första försöket till avel slutade utan någon direkt uppföljning. Det visade sig att La Oro Castano de Oro var monorchid trots det hade han registrerad avkomma. Härefter blev det tyst fram till år 1958 som får räknas som Chihuahua genombrottsår i Sverige. Detta år importerades och registrerades tjugo hundar, två långhår – Anneray's Blondie, Skeeter III och ett korthår – Boki från USA. Från England importerades 17 korthår – Belamies Martes och Manteguilla, Bowerhinton Stringletta, Brownridge Birthday Toy, Denger's Dona Drucilla, Lilycroft's Chicko, Little Misschie, Little Rusty, Pettina, Poncho, Pricilla och Tortilla, Pinnerdale's Giselle och Pepita, Winterlea Daria och Oro Moneta och Zilabet Danny Boy.

Mellan åren 1959-1981 importerades ett stort antal från England och USA, de flesta dock från England.

Vid SKKs internationella utställning i Västerås den 17 april 1977 startades rasklubben Chihuahuacirkeln genom ett initiativ av Gun Alm-Lindholm (kennel GAL), Märta Isaksson (kennel Mymlan) samt Kris Sandberg (kennel Beldam).

1990 var det totalt 271 registreringar i Sverige. Mellan åren 1991-2000 låg antalet nyregistreringar nästintill konstant mellan 200-300 individer per år. Antalet nyregistreringar började dock öka markant i början av 2000-talet. Under denna period ökade även antalet import, framför allt ifrån Italien, Finland, Tjeckien, Tyskland, USA, Canada och Japan, flertalet av dessa import har varit ett värdefullt tillskott för rasens utveckling i Sverige, framför allt genom att bredda avelsbasen.

Den ökade efterfrågan på rasen innebar tyvärr även att antalet oregistrerade hundar i Sverige ökade samt att rasens inblandning i blandrasavel växte, men dessa oregistrerade hundar har inte påverkat avelsarbetet för de registrerade hundarna. Många såg sin chans att tjäna pengar på rasens popularitet och valde att avla på mindre lämpade individer.

År 2010 nådde rasen förstaplatsen på antalet nyregistrerade hundar per ras i Sverige (förutsatt att man slår samman långhår och korthår).

Det översta toppskiktet av rasens individer står sig mycket gott i utställningsringen internationellt. Sverige har de senaste åren stått för flera Europavinnare och Världsvinnare.

Trots att en del uppfödare inte meriterar sina hundar innan avel ökar anmälningssiffrorna för rasen på SKK utställningar och tillhör många gånger, om man slår ihop hårlagen, en av de största raserna. Den årliga officiella rasspecialen är alltid välbesökt, nedan anmälningssiffror exkl. valpar:

2012-05-05	LIDKÖPING	Korthår: 41 + 55 Långhår: 58 + 67 = totalt 221
2011-07-10	ALFTA	Korthår: 32 + 41 Långhår: 32 + 42 = totalt 157
2010-05-22	HÄSSLEHOLM	Korthår: 34 + 47 Långhår: 38 + 49 = totalt 168
2009-06-13	AVESTA	Korthår: 27 + 61 Långhår: 36 + 48 = totalt 172
2008-07-26	RANSÅTER	Korthår: 30 + 44 Långhår: 27 + 53 = totalt 154
2007-06-10	VÄNERSBORG	Korthår: 21 + 25 Långhår: 24 + 42 = totalt 112
2006-06-03	ÖSTERBYBRUK	Korthår: 32 + 45 Långhår: 33 + 34 = totalt 144
2005-07-02	BORÅS	Korthår: 40 + 42 Långhår: 39 + 45 = totalt 166
2004-06-19	AVESTA	Korthår: 21 + 31 Långhår: 22 + 31 = totalt 105

Trots det stora antalet anmälningar på utställningar är det inte många uppfödar/avelklasser vilket även visar bredden på antalet uppfödare och att antalet avelsdjur använda i avel är stor.

AVELSSTRUKTUR

Chihuahua Korthår

Antal reg./år	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tikar	143	198	284	343	457	591	600	672	631
Hanar	156	217	262	328	423	550	518	556	537
Totalt*	299	415	546	671	882	1141	1118	1228	1168

*Importer är *inte* inräknade i statistiken

Chihuahua Långhår

Antal reg./år	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Tikar	127	161	230	352	456	547	544	570	598
Hanar	138	195	239	376	421	527	486	578	572
Totalt*	265	356	469	728	877	1076	1030	1148	1170

*Importer är *inte* inräknade i statistiken

Inavelstrend 2003 – 2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Inavelsgrad	2,9 %	2,3 %	1,9 %	1,6 %	1,3 %	0,8%	0,9 %	0,8%	0,8%

Avelsstruktur - barnbarn

De 30 avelsdjur med flest barnbarn i Sverige, övriga är de ej svenskfödda avkommor/barnbarn som finns i SKKs databas, t.ex. importer och tävlingshundar. Dessa räknas ej med i annan statistik.

	Hundnamn	Ras-variant	Föd.år	Sv.födda avk.	* Övr. avk	Sv. barnbarn	* Övr. barnbarn
S36535/98	MURMUR SPACE COWBOY	K	1997	180	0	683	6
S41060/95	EVAVALE BILLY THE KID	K	1994	52	0	547	7
S54441/96	OHLALA TRENDY SIZE	L	1996	95	2	532	7
S23418/2001	NIKOLI'S THRILL TO KILL	K	1998	111	0	454	0
S47995/96	BONNY-BELL MARCOVILLE	K	1996	159	0	453	2
S41265/99	AMMONTI'S NAPOLEON XTRA CREAM	K	1999	59	0	374	1
N27913/92	HAPPY HICKORY DICKORY OF ROSSANTY	K	1992	151	1	347	5
S47996/99	TYSON	K	1999	97	0	299	0
S34549/95	BONNY-BELL HOT 'N' POPPIN	L	1995	17	0	252	3
S39893/97	WONDERBITS MR SAMPSON	K	1997	50	0	244	0
S48336/2003	TICKAWIS SPICE MIX	K	2003	142	0	239	0
S22436/2001	LÅNG-O-LITEN MILLIMETER MILAGRO	L	2001	71	0	226	0
S52140/2004	TICKAWIS SMOKE SCREEN	L	2004	78	0	222	0
S20071/2002	OHLALA LEGEND OF LOVE	L	2002	66	0	214	0
S33190/99	LAZY DAZE BONNYBELL ONYX	K	1998	18	0	214	0
S39639/2002	TICKAWIS HARMONIE	L	2002	19	0	213	1
S45490/2002	BONNY-BELL BEAU BASTER	K	2002	47	0	213	0
S29431/96	ASHAKA TRENDY MAN	L	1993	67	1	210	9
S41493/95	CHIPPETS GO'N GET IT MIO	K	1995	29	0	193	0
S54136/96	XTREMITAS QUINTUS	L	1996	37	0	192	0
S20074/2002	OHLALA LOVE-LI LUCY	K	2002	14	0	189	0
S40036/97	TULIPANAROS COLA CARMELLE	L	1997	23	0	177	0
S12456/93	FIVE STARS CHOCKAHOLIC	K	1990	36	0	175	0
S23197/2004	OHLALA KING SIZE	K	2004	146	0	167	0
S52737/2004	CHIPAU CHIVAS REGAL	L	2004	63	1	164	1
S32063/2000	CHIPAU CALISTA	K	2000	12	0	160	25
S17485/2001	HAPPY IVY'S GLENN FRÅN BRINGSARVE	K	2001	83	0	160	0
S16001/2004	PEPINO DE ARLEJO	K	2001	47	0	159	0
S27399/2002	CHIPAU SIR SIMON	K	2002	30	16	155	9
S44101/98	TICKAWIS TINGELING	L	1998	7	0	149	0

Chihuahuacirkeln rekommenderar att man undviker ensidig satsning på ett begränsat antal handjur, så kallad matadoravel. I en stor population skall inte ett avelsdjur ge fler än 1 % avkommor/år (antalet nyregistrerade valpar år 2010 var ca 2300st, 1 % motsvarar därmed ca 23st valpar).

För att säkerställa att inavelsökningen i rasen ej överstiger 2,5 % rekommenderas varje enskild uppfödare att ej genomsnittligt överstiga detta tal för den egna uppfödningen.

För att bibehålla nivån på antalet obesläktade hundar i aveln rekommenderas uppfödare att ej (om inte synnerliga skäl finns) upprepa samma kombination två gånger

Kullstorlek 2003 – 2011

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Kullstorlek genomsnitt	2,9	2,9	2,9	3,0	2,9	3,0	2,9	3,0	3,1
Antal kullar	195	245	339	442	569	699	648	720	653

Kullstorleken ligger jämnt år från år

Föräldradjurens ålder vid första valpkull. Kullar födda 2010 (Totalt 720 st).

	0 - 6 månader	7 - 12 månader	13 - 18 månader	19 - 24 månader	2 - 3 år	4 - 6 år	7 år och äldre	Totalt
Moder	0	3	11	115	206	8	0	343
Fader	0	4	46	35	62	15	2	164
Totalt	0	7	57	150	268	23	2	

14 tikar parades i strid mot Jordbruksverkets lagkrav samt SKKs grundregler gällande att ej använda tik under 18 månader i avel, samt 4 hanar användes i avel innan PL-undersökning var gjord efter 1 års ålder.

Målsättning om 5 år:

- *Inga* tikar skall paras innan 18 månader samt att knäledsundersökning ska vara gjord *före* parning.
- *Inga* hanhundar skall användas i avel innan 1 års ålder och knäledsundersökning ska vara gjord *före* parning.
- Behålla inavelsgraden på låg nivå

Strategi:

- Göra utskick till uppfödare, hanhundsägare om regler och rekommendationer
- Informationsträffar och utbildning i CCs regi
- Information på Chihuahuacirkelns hemsida samt i Chihuahuabladet
- Värva fler medlemmar, exempelvis genom valpgåvomedlemskap

Kommentarer:

Trots att rasen ingår i ett hälsoprogram hos SKK, där det är ett krav att avelsdjuren måste vara undersökta för Patella luxation vid tidigast 1 års ålder, förekommer det att både hanar och tikar används i avel innan 12 månaders ålder.

Fortfarande förekommer det tikar som paras före 18 månaders ålder – vissa till och med innan 12 månaders ålder. Det är ett lagkrav att inte para tikar före 18 månaders ålder och Chihuahuacirkeln ser allvarligt på att detta förekommer inom rasen.

Inavelsgraden inom rasen är låg (0,8%) och har legat relativt stadigt de senaste åren. Chihuahuacirkeln behöver inte arbeta för att minska den ännu mer, men däremot är det viktigt att den inte går uppåt i en alltför stor grad.

HÄLSA

Chihuahuan är en jämförelsevis frisk ras. Dock så återstår problem såsom Patella luxation, bett- och tandstatus och kejsarsnitt.

Patella luxation är fortfarande ganska vanligt, enligt avelsdata samt hälsoenkäten (2009), och eftersom man anser det vara en ärftlig sjukdom (arvsgången är ej fastställd) i många fall så är det obligatoriskt att *alla* avelsdjur från 2009-01-01 *skall* knäledsundersökas *innan* hunden används i avel. Uppfödare bör undvika att använda avelsdjur med Patella luxation i avel.

Undvik användning av hundar i aveln som har markanta bettfel, avsaknad av tänder och tidig tandlossning.

Kejsarsnitten har blivit vanligare. Genom god information och utbildning inom rasklubben kan man försöka se till att förekomsten minskar. I dagsläget ersätter inte alla försäkringsbolag kejsarsnitt på Chihuahua och därmed är det svårt att få fram korrekt statistik. Den statistik man kan få fram anger dock inte anledningen till kejsarsnitten.

Utdrag från hälsoenkäten 2009

TANDSTATUS

9. Vad har din Chihuahua för tandstatus?	TOTALT
SAXBETT	337
TÅNGBETT	39
UNDERBETT/OMVÄNT SAXBETT	50
SNETT BETT	10
ÖVERBETT	22
ÖPPET BETT	10
92 stycken hundar som har bettfel av totalt 468.	
Fattas incisiver?	
JA	143
NEJ	360

ÖGON

Inga specifika sjukdomar förekommer i utbredd grad. Då andelen ögonlysta individer är lågt inom rasen, är det svårt att se ett mönster. Dock måste man konstatera att det förekommer ögonsjukdomar inom rasen, såsom glaskroppsframfall, katarakt, PPM, bakre polärkatarakt, retinopati, colobom och näthinneveck. En stor andel av dessa har konstaterats hos yngre hundar och därmed rekommenderas det att man ögonlyser *innan* parning.

PRA är en ögonsjukdom som vanligen debuterar sent i hundens liv. Man har inte funnit något konstaterat fall de senaste åren i Sverige. Men då andelen äldre hundar som ögonlyses är försumbar, kan man inte dra några generella slutsatser av detta. För att få ett bättre underlag rekommenderas att man ögonlyser sina hundar efter fyllda 4 år, samt ytterligare en gång efter fyllda 8 år.

Avelsdjur rekommenderas att ögonlysas *innan* avelsdebut, för att lokalisera eventuella allvarliga ögonsjukdomar.

Chihuahua-cirkeln har sponsrat frivilliga till att genomföra ögonlysningar på sina äldre hundar.

KNÄLEDSUNDERSÖKNING/PATELLA LUXATION

Patella luxation är fortfarande ganska vanligt, enligt avelsdata samt hälsoenkäten (2009), och eftersom man anser det vara en ärftlig sjukdom (arvsgången är ej fastställd) i många fall så är det obligatoriskt att *alla* avelsdjur från 2009-01-01 *skall* knäledsundersökas *innan* hunden används i avel. Uppfödare bör undvika att använda avelsdjur med Patella luxation i avel. Om man använder ett avelsdjur som har Patella luxation, måste den andra hunden i kombinationen vara fri från Patella luxation. Den sammanlagda Patella luxations statusen i parningskombinationen får inte överstiga 2.

Diagnos	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
patella, ua	154 (78,2%)	204 (73,4%)	308 (79,0 %)	426 (75,7 %)	501 (76,8 %)	491 (80,1 %)	405 (83,7 %)	443 (80,4 %)
patella, lateralt grad 1	1 (0,5%)	2 (0,7%)	4(1,0 %)	3(0,5 %)	5(0,8 %)	6(1,0 %)	1(0,2 %)	1(0,2 %)
patella, lateralt grad 2		3 (1,1%)	1(0,3 %)		3(0,5 %)			
patella, lateralt grad 3								
patella, mediant grad 1	22 (11,2%)	44 (15,8%)	42 (10,8 %)	66 (11,7 %)	86 (13,2 %)	65 (10,6 %)	46 (9,5 %)	63 (11,4 %)
patella, mediant grad 2	20 (10,2%)	24 (8,6%)	32 (8,2 %)	66 (11,7 %)	55 (8,4 %)	48 (7,8 %)	29 (6 %)	44 (8,0 %)
patella, mediant grad 3		1 (0,4%)	3(0,8 %)	2(0,4 %)	2(0,3 %)	3(0,5 %)	3(0,6 %)	
Totalt antal undersökta	197	278	390	563	652	613	484	551
Snittålder för undersökning (mån)	24	20	18	17	16	13	13	13
Antal födda	571	710	968	1 316	1 623	2 125	2049	2309

Målet är att minska Patella Luxation

inom den svenska Chihuahua stammen inom 5 år

KEJSARSNITT

Utdrag från hälsoenkäten 2009

Är tiken förlöst med kejsarsnitt?	ANTAL
JA	54
NEJ	112
Har tiken parats om efter ett kejsarsnitt?	
JA	23
NEJ	28
Om ja, har hon valpat normalt vid senare kull?	
JA	10
NEJ	11

Uppfödare rekommenderas att prioritera sådan avel som värnar om Chihuahuas naturliga fortplantnings- och valpningsförmåga

Uppfödare bör noga överväga motiven till att para en tik som snittats

Målsättning om 5 år:

- Kejsarsnitten ska ner i antal.
- Förbättra bett- och tandstatus.
- Fler bör göra ögonlysning för att se om det finns några allvarliga problem.
- Förekomsten av Patella luxation skall minska för varje år.
- Avelsdjur med diskvalificerande fel skall inte avlas på.

Strategi:

- Rasklubben anordnar avelskonferens/uppfödarträff varje år med olika föredragshållare samt med möjligheter för uppfödare och andra intresserade att diskutera rasens utveckling.
- Tik bör väga över 2 kg vid parning och vara vid god kondition.
- Årlig uppföljning och kontroll av knäledsundersökning genom SKK Avelsdata.
- Uppfödare rekommenderar sina valpköpare att göra knäledsundersökning.
- Avelsdjur ögonlyses *innan* parning. Sedan även vid 4 år och 8 år.

Kommentarer:

Det är önskvärt att fler hundägare ögonlyser sina hundar, både avelsdjur och avkommor. Chihuahuacirkeln är i stort behov av ett underlag för att kunna dra slutsatser om det förekommer ögonsjukdomar i rasen.

För att minska Patella luxation inom rasen måste *alla* uppfödare förstå hur viktigt det är att knäledsundersöka *alla* avelsdjur *innan* parning samt att man bör uppmärksamma valpköpare att också göra en godkänd registrerad undersökning av Patella status. Detta för att få en bra och riktig utvärdering i sitt avelsarbete samt för rasens statistik. Nya riktlinjer ligger till lags då större mål förväntas inom närmsta åren med en Patella luxation minskning till ca 85 % ua. Avelsdjur bör vara helt fria från Patella luxation.

Av den statistisk som finns på kejsarsnitt, kan man tydligt dra slutsatsen att det innebär en stor risk att para en tidigare snittad tik. Sannolikheten är stor att det blir ett andra kejsarsnitt. Som uppfödare utsätter man sin tik för livsfara, då eventuella sammanväxningar efter det första snittet kan leda till att tiken förblöder i förlossningen.

Chihuahuacirkeln arbetar aktivt för att antal snitt ska minska, genom exempelvis raskonferenser, information i klubbens tidning och hemsida. Om inte antalet kejsarsnitt minskar är risken överhängande att samtliga försäkringsbolag tar bort ersättning för kejsarsnitt på rasen.

MENTALITET

Då Chihuahua är en sällskapshund finns det väldigt lite information och kartläggning av rasens mentala egenskaper. I standarden för Chihuahua står det följande om uppförande/karaktär: *Chihuahua skall vara kvick, alert, livlig och mycket modig*, vilket också bör vara en riktlinje för varje ansvarsfull uppfödare.

Utdrag från hälsoenkäten 2009

19. I standarden för Chihuahua står det följande om uppförande/karaktär (se ovan), hur stämmer det?:	
MYCKET BRA	301
BRA	137
DÅLIGT	36
OSÄKER/BLYG	9
DÅLIGT TEMPERAMENT	2
MYCKET MODIG - STÄMMER EJ!	10

20. Har din Chihuahua i övrigt bra temperament?	
JA	446
NEJ	18

Målet är att Chihuahua som ras ska ha en genomgående god och rastypisk mentalitet

Målsättning om 5 år:

- Bevara den rastypiska karaktären genom att inte använda avelsdjur som uppvisar bestående tecken på rädsla, aggressivitet och ängslan.

Strategi:

- Uppföljning av mentalitetsfrågor vid enkäter.
- Uppfödare skall kontinuerligt utvärdera avkomman genom uppföljning och kontakt med valpköpare och då även utvärdera de avelsdjur man använder.
- Information till uppfödare/hundägare genom Chihuahuacirkelns hemsida och Chihuahuabladet.
- Genomföra fler MH/BPH-beskrivningar. MH betyder Mentalbeskrivning Hund och BPH betyder Beteende- och Personlighetsbeskrivning Hund. Mer information kan inhämtas från Svenska Brukshundklubben och Svenska Kennelklubben.

Kommentarer:

Mentalitet kan bedömas på olika sätt. En viktig bedömning av hundens mentalitet sker på utställningar. Detta är därför ytterligare ett viktigt skäl till att avelsdjuren är utställda innan de går i avel.

EXTERIÖR

Endast de hundar, som är av god typ och byggnad och vars exteriörs fel inte är mer framträdande än att de kan sägas vara ett mycket gott avelsresultat är godkända att användas i avel. Alla avelsdjur rekommenderas ha fått en kvalitetsbedömning minst en gång på en officiell utställning. Uppfödare bör kontinuerligt utvärdera avkomman genom att uppmuntra valpköpare att ställa ut på officiell utställning och därmed få en bedömning av avelsresultatet. Merle har försvunnit i rasstandarden och är nu diskvalificerande fel.

I dagsläget fokuserar SRD - Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar på Chihuahuas bett- och tandstatus samt fontanell. För att få bukt med dessa problem måste större krav ställas på avelsdjuren samt att uppfödare måste ta större ansvar för rasen i dessa frågor.

Målet är att Chihuahua som ras ska ha en genomgående god och rastypisk exteriör

SRD - Särskilda Rasspecifika Domaranvisningar hos Chihuahua

I rasen förekommer ökad risk för problem på grund av:

- dåligt slutna bensömmar i skallen. Öppen fontanell är ett diskvalificerande fel.
- underutvecklat nosparti som kan ge upphov till bett- och käkproblem, hörntänder som biter upp i gommen, samt tungfel
- klen och osund konstruktion i bakstället. "Bakstället skall vara väl musklat med långa bendelar."

Särskild uppmärksamhet ska därför fästas vid skallens och käkarnas utformning och den allmänna anatomin.

I tidigare rasstandard stod det att fontanell var ett speciellt särdrag för rasen. I den reviderade upplagan, fastställd av FCI 2009-07-28, står nu: *öppen fontanell är diskvalificerande*, detta är något varje uppfödare ska ta i beaktning innan hunden används i avel.

Vid val av avelsdjur skall förekomsten av öppen fontanell beaktas.

Observera att öppen fontanell numera är ett diskvalificerande fel.

Utdrag från hälsoenkäten 2009

FONTANELL

10. Hur ser fontanellen ut på din Chihuahua?	
ÖPPEN	119
STÄNGD	348
Om den är öppen, hur stor är den i diameter?	
1 mm	5
2 mm.	18
3-4 mm.	28
5 mm	22
7 mm	1
8 mm	1
1 cm	22
1,5 cm	3
2 cm	2

Observera att när denna enkät genomfördes var fontanell inte ett diskvalificerande fel

DISKVALIFICERANDE FEL ENLIGT RASSTANDARD

- Instabila knäleder. (Enligt svensk översättning diskvalificerande fel, men i original rasstandard är det ett allvarligt fel.)
- Aggressiv eller extremt skygg.
- Hund som tydligt visar fysiska eller beteendemässiga abnormiteter skall diskvalificeras.
- "Rådjurstyp" (t ex mycket otypisk eller synnerligen tunn benstomme: förfinat huvud, lång hals, spenslig kropp, långa ben; spenslig, lätt, lång, som ett rådjur).
- Öppen fontanell.
- Hängande öron eller korta öron.
- Deformerad käke.
- Extremt lång kropp.
- Avsaknad av svans.
- Hos den långhåriga varianten: mycket lång, fin och svallande päls.
- Hos den korthåriga varianten: kala fläckar.
- Merlefärgad päls.
- Vikt under 500 g eller över 3 kg

Målsättning om 5 år:

- Avelsdjuren ska vara utställda på officiell utställning minst en gång och *inte* ha några diskvalificerande fel.
- Fontanellen ska minska i storlek eller vara helt sluten. Då fontanellen tidigare har räknats som ett speciellt särdrag för rasen till att numer vara ett diskvalificerande fel undviks avel på avelsdjur med öppen fontanell

Strategi:

- Information på Chihuahuacirkelns hemsida samt Chihuahuabladet.
- Uppfödare skall kontinuerligt utvärdera avkomman genom att uppmuntra valpköparen till att ställa ut på officiell utställning och därmed få bedömning av avelsresultatet.
- Uppföljning av fontaneller genom undersökningar, hund med öppen fontanell bör ej användas i avel

Kommentarer:

De särskilda domaranvisningarna som finns har tillkommit genom en inventering i ett omfattande samarbete mellan utställningsdomare, ras- och specialklubbar och veterinärmedicinskt sakkunniga. Chihuahuacirklen anser det därför vara viktigt att uppfödare ställer ut sina avelsdjur, för att få en eller helst flera domares bedömning av sin hund.

ARBETET MED RAS

AVELSDATA

HÄLSOENKÄTEN 2009

SÄRSKILDA RASSPECIFIKA DOMARANVISNINGAR

FOLKSAM

SVELAND

UPPFÖDARTRÄFF I VILSTA 24-25/9-2011

ARTIKEL HUNDSPORT SPECIAL "KEJSARSNITTEN ÖKAR KRAFTIGT", nr 4 2011